

TELEGRAFUL ROMÂNULUI.

Nr. 32. ANUL XVII.

Sabiiu, in 19 Aprile (1 Maiu) 1869.

Telegrafulu este de două ori pe săptămână: joi'a și Duminică. — Prenumeratiunea se face în Sabiiu la expeditura foiei pe afara la c. r. poste, cu bani ga'ta prin scrisori francate, adresate către expeditura. Pretul pnenumeratiunei pentru Sabiiu este pe anu 7. fl. v. a. iar pe o jumătate de anu 3. fl. 50. Pentru celelalte parti ale Transilvaniei și pen-

trii provinciile din Monarchia pe unu anu 8 fl. era pe o jumătate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. și țieri straine pe anu 12 p. 1/2 anu. 6 fl. v. a.

Inseratele se plătescu pentru întreia ora cu 7. cr. sirulu, pentru a doua ora cu 5 1/2 cr. și pentru a treia repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Cuventulu de tron

alu Majestății S-le Imperatorele și Regele, cu care a deschis in 24 Aprile diet'a ungurească in cetatea Bud'a, e urmatoriulu :

Domniloru magnati ! Domniloru deputati !

Cu bucuria salutu la pragulu acestei sessiuni legislatiunea, cu atât'a mai multo, căci simtu necesitatea spriginirii puternice și întiepte a D-vostre, pentru de a putea resolu' bine grelele probleme, ce ne stau înainte.

De-si diet'a trecuta deslegându cestiunile referintieloru de dreptulu de statu, ce a fostu pendent de generatiuni întregi, și a creatu o base solida, pe care-si va puté continuá mai cu înlesnire agendele se, totusi trebuie inca multa sa se faca, ce condițiunea unu viitoru mai fericit și partea ce mai mare și cea mai urginta a acestoru condițiuni fundamentale jacu pre umerii legislatiunei presente.

Relatiunile favorabile a dreptulu de statu nu dau garantia de ajunsu pentru sôrtea unei natiuni; garanti'a cea mai prevalentă și mai cardinală, fără de care chiar și reatiunile cele mai strălucite a unui statu nu potu oferi succese duratôrie, jacu in desvoltarea puterii interne a natiunii inesi.

Desvoltarea acestei puteri vitale aterna dela reformele din intru.

Acest'a Ve e terenulu asignatu de interesele tiei.

Chiamarea D-Vostre e a îndreptá tota puterea natiunii fôra întârzieri cu resolutiune asupra operei celei mari a reformatiunei interne, a repará daunele cauate prin eventualități, a rompe cu tradițiunile trecutulu, ce se opunu progresulu secularu, a reformá institutiunile tiei amesuratu spiritulu tempulu și amesuratu trebuințeloru impregiurârilor nôue, a disvolutá in tota privinți'a valôrea morale și materiale a natiunii, pentru cá pozițiunea, ce a luat'o in sirulu stateloru constitutionali se o cuprindă cu vrednicie ca unu factoru și custode a culturei apusene.

Regimulu meu nu va întârziá a pretinde in directiunea acest'a activitatea D-Vostre.

Mai înainte de tôte Ve recomându cu deosebire atentiunei D-Vostre caus'a importanta a justitiei.

O întrebuintiére a dreptulu neintardiata și imparțiale e cerinți'a cea diutâiu pentru viați'a regulata a unui statu.

Pentru aceea e de cea mai mare necesitate, cá de o parte acela, cârmu e in credința puterea judecatoréscă sa-si aiba garantata independinți'a atâtu fatia cu privatii, câtu și cu potestatea publica, eara de alta parte se fia asicuratú fiecine contr'a abúsării de acest'a putere.

Deci regimulu meu Ve va face propuneri despre întrebuintiarea puterii judecatoréscă asemenea și despre responsabilitatea judecatoréscă.

Cu aceste sta in legatura proiectulu de lege despre organizatiunea judecatoriilor de instanti'a prima. Acest'a dispune: cá organele judecatoriilor de instanti'a prima sa fia legate de oficiuri stabile și încatu se v-ru localisá aceste oficiuri amesuratu cerințeloru numerulu locuitorilor și a comunicatiunei publice, se pôte fia-cine, care are trebuința de ajutorulu justiei, alu gasi iute și cu sinceritate.

Mai tardit se va subscrerne desbateriloru D-Vostre constitutionale și unu proiectu pentru legea penale, ce va asiedia atâtu interesele ordinei sociale, câtu și sicuranța individuale sub sentulu unor norme precise și organice, in loculu legiloru defectuóse și n-chiare și a prăcei penale dubioase de pân'acum.

In sferele mai înalte ale sistemulu de guvernare e adusu la valôre principiulu responsabilității,

precându noi tienemu in cadrele inferiôre ale administratiunei publice inca totu institutiunile sistemulu vechiu.

In acestu contrastu jacu caus'a naturale a cursulu incetu a agendeloru precum și frecările, ce spre daun'a intereseloru celoru mai esentiali se întâmpla de multe ori între regimulu centralu și între municipii.

Va fi dar o problema de capetenia a D-Vostre, a reformá partea aceea a organismulu municipale, ce in urm'a relatiuniloru schimbate și a îndegatârilor date de esperintia, nu se mai potu susține, ale reformá intracolo, cá principiile de autonomia și de responsabilitate sa se aduca in legatura unele cu altele, și asiá sa se asécureze armoni'a între regimulu centralu și între organele administratiunei.

Miscamintele electorali de corendu V-au datu nôue dovedi despre defectele legi electorali din 1848.

A delaturá aceste defecte și a regulá cursulu alegeriloru asiá încatu libertatea alegeri se fie scutita de escésele pasiuniloru de partide, e asemenea o problema dintre cele mai serióse și urgente ce astepta activitatea D-Vostre.

Legile din a. 1848 a pusú legislatiunea tiei in loculul representatiunii deosebiteloru caste privilegiate pre basea representatiunii poporulu, dar organismulu casei magnatiloru la lasatu neschimbatu. Va fi deci unu obiectu esentialu a activității D-Vostre creatôrie, cá sustienendu avantajurile, ce le oferescu pentru unu progresu sicuru și liberu de improvisatiune cass'a de susu, desvolutata in istori'a natiunii și legata cu cele mai sublime interese, se reformati organismulu casei magnatiloru conformu relatiuniloru presente a tiei.

Pentru libertatea presei s'a depusu in legile de pân'acum două garantii mari: un'a e delaturarea censurei, alta predarea delicteloru de presa la forulu juriloru.

Prelânga sustinerea acestoru două principie insa trebuie sa se mai ingrigiéseca, ca defectele, ce le-a descoperitu esperintia atâtu in partea formale câtu și materiale, sa se delature câtu mai ingraba.

Asemenia neamenavara e regularea dreptulu de asociatiuni și adunări, cá acestu dreptu fundamentalu alu constitutionalismulu sa se puna sub sentulu și între limitele legi, iera cerculu dreptulu și datorinței de inspectiune a regimulu asemenea sa fia precisu otaritu.

Diet'a trecuta a dusu o lege pentru delaturarea contributiunei de vinu. Problem'a dietei presente va fi a delaturá și celelalte remasitii a le feudalismulu cu respectu la santiuni'a proprietății și pre basea unoru principie adevératu economice.

Diet'a trecuta a estinsu prin legea de instructiune publica, beneficiile instructiunii asupra tuturor'a.

Cu aceste insa s'a pusú pentru sistem'a instructiunei numai basea, dar intereselu natiunii urgeaza și regularea acelor sfere mai înalte ale instructiunei, in care cetatiunii se-si pôte câstiga educatiunea speciale receruta de spiritulu tempulu și de trebuințele sociale ale tiei.

Regimulu meu Ve va substerne deci proiecte de lege atâtu in privinți'a reorganizatiunei scôloru de mijlocu, reale și umanistice câtu și in privinți'a universității și a politehnicei.

In sensulu art. d. l. XVI din a. 1867 vi se voru predá ôresi cari tractate internationale inchiate cu state externe, cá pentru aprobare sa le supuneti desbateriloru D-Vostre constitutionale.

Neîncungiurabile e necesitatea de a organizá relatiunile industriale, in privinți'a câror'a s'eu n'avemu legi s'eu fôrte defectuóse.

Înaintarea spiritulu interprindietorulu și înfiorirea comerçului aducu cu sine necesitatea, cá întreprinderile actionarie sa se reguleze prin o lege nôua amesuratu progresârei cerințeloru economice natiionale.

In privinți'a ambeloru obiecte, câtu și in privinți'a altoru dispositiuni, ce au de scopu pastrarea și înmultirea averei natiionali, Ve va face regimulu meu propunerile necesarie.

Resolverse astepta și proiecte de lege despre coaccesionarea mai multoru drumuri de feru, mai departe despre regularea lucrârilor publice și relatiuniloru dreptulu de apa proiecte de lege, ce prin rezultatele lor practice, voru dá comunicatiunei și bunei stări materiale o înfiorire nôua.

Activitatea D-Vostre constitutionale se va estinde legislatorice și asupra budgetulu, la a cârui statorire veti ingrigi, precum sum convinsu, cá economi'a statulu prin parsimonia bine întrebuintiata sa se tiena pre câtu se pôte in ecuilbru, și finanțiele tiei sa se reguleze pre base solide.

Pre lânga acest'a mai recomându atentiunei D-Vostre și necesitatea de a reformá contributiunea, ce e pentru bunastarea materiale a tiei unu factoru dintre cei mai cardinali.

Desbaterile dietei Ve voru dá totu odata și ocaziunea o legá legatur'a aceea legale și mai stensu ce a stabilitu diet'a trecuta între Ungari'a deo parte și Croati'a și Slavoni'a de alta parte, prin simțieminte vii de amóre și aderința și a împarti fratiescu atâtu portarea sarcinei pre basea complânării deplinite a referintieloru statulu, câtu și gloria acelor dispositiuni legislative, dela care aterna binele și marirea comuna a tuturoru tieriloru corônei unguresci.

Domniloru Magnati, Domniloru deputati !

D-Vostre stati in fati'a tuturoru greutățiloru, unei periôde de transitiune.

Afara de cele amintite Ve asécpta inca o multime de probleme.

A scôte din tradițiunile trecutulu aceea, ce nu se mai pôte sustine și totu odata a creá institutiuni corespondietôrie ideiloru nôue, e o problema dubla și nedespartita, cu care aveti de a Ve luptá.

Acest'a purificatiune a relatiuniloru cere osténela și tempu multu, și greutățile realisârei se marescu nunumai prin mantinerea reminiscentieloru trecutulu, ce defendéza și aceea, ce numai are vitalia impedecându astfelu creatiuni nôue, ci de alta parte și prin precipitarea ce nu voiescu a scî de referintiele cele nôue, ci acopere câmpulu, pre care aru trabui sa se zidéseca, cu ruine silu face inaccesibilu.

Dar firea drépta și moderatiunea natiunii, precum și întiepciunea ei, voru gasi între aceste două extremo calea cea drépta, pre care vomu progresá câtra binedictionile unor tempuri mai bune.

Relatiunile amicabile, in care ne aflamu cu puterile externe, ne oferescu unu prospectu sicuru, ca pacea și liniscea necesarie pentru ducerea la implinire a reformârei interne, voru remané neturburate.

Ddien sa Ve fia conducatorulu la oper'a D-Vostre Sub sarcin'a lucrulu sa Ve întaréseca consciinți'a, cá fericirea generatiuniloru jacu in mâinele D-Vostre, și desi sacrificiulu patriotieu nu secera in astfelu de epoce multiamire totusi aceea e sicura și aterna, căci viitoriulu o va oferi din generatiuni in generatiuni neobositoru lucratori ai acestei opere mari de reformare.

Si cu aceste declaru diet'a de dechisa.

Pentru de a pute avea publiculu nostru unele din ante actele (cercuriale) la care se provăca cerculariulu metropolitano publicatu in nrulu din urma alu acestei foi, publicămu cu ocaziunea acésti'a urmatoriulu cerculariu :

Nr. cons. 657. 1862.

Prea cinstitiloru Parinti Protopopi, si cinstitiloru Administratori protopopesce!

De o vreme încôce se publicara in diuarele năstre nationale mai multi articuli despre necesitatea unoru scôle asiă numite nationale, la a căroru întemeiere si sustinere se contribuie mai multe comune române fara deosebire de religione, si de motivu principalu se aduce acea împregiurare, ca in modulu acest'a s'aru pute inaintă mai multu cultur'a nationale, că prin scôle religiuare, de vreme ce comunele romane de ambele confessiuni, luându-se de osebi un'a câte un'a sunt serace, si nu potu ave mijloce banale pentru înfiintarea si sustinerea scôleloru, unde copiii lor aru pute capetă crescere mai coversita, s. a.

Articuli acest'i'a jurnalistici au indemnato pre mai multi din cleru si inteligintii nostri, că sa cêra parerea mea in privint'a acésti'a; căci se intereseza a sci parerea mea in privint'a acelei scôle centrale, ce se proiectă din partea intieligintiei din comitatele Dobăcei si Hunedorei.

Eu, pre cătu din privirea acestoru rugări din partea mai multoru din cleru si inteligintii nostri nationali, pre atât'a si din privirea momentuositatei lucrului, căci atinge cultur'a nationale, m'amu otaritu a me enuncia in privint'a acésti'a cătra toti fiii si membrii bisericeii năstre din Ardél, luându-mi de punctu de manecare legalitatea, că bas'a cea unica sigura, sub alu cărei scutu se pôte inaintă crescerea si cultivarea moralo-religiôsa si nationale a tinerimei năstre.

Ne este tuturor cunoscutu, ca dupa ce dela a. 1700 pâna la 1783 se opri-se din partea politica reintregirea scaunului nostru arhiepiscopescu, care se vaduise in urm'a unoru fatalități mari si remase-se ne reintregitu din cause, ce sunt in deobscă cunoscute, si dupa ce Guvernulu a cunoscutu, ca reintregirea postului arhiepiscopescu nu numai aru fi in interesulu bisericeii năstre, ci si in interesulu seu propriu, — la a. 1783 s'au restauratu acelu scaunu arhiepiscopescu din partea slapanirei politice prin denumirea unui Episcopu, si atunci numai decâtu ierarhia năstra cea reinviata si-au indreptatu ingrigirea sea cătra tréb'a scolare, si spre mai sigura inaintare a intereselor scolare au denumitu unu directoru nationalu de scôlele năstre cu aprobarea maiestatica. Si de atunci adeca dela a. 1783 pâna la a. 1850 amu avutu nentruptu lângă episcop'i'a năstra unu directoru nationalu de scôlele năstre in Marele Principatu alu Ardélului, carele l'ea sea o tragea din fondulu nostru sidocsialu.

La anulu 1850 tienendu-se sinodu eparchialu, si tractându-se tréb'a scolare, sinodulu au organizatu in § 17 cu privire la împregiurările tempului,

directiunea scolare astfeliu, că fia-care Protopopu se fia inspectoru scolaru in tractulu seu, ceea ce si ministeriulu de invetiamentu din Vien'a au aprobatu, iera inspectiunea suprema a scôleloru, si a ori-căroru alte institute din eparchia năstra au remasu lângă Episcopu, că mai marele si reprezentantele legiuitu alu bisericeii năstre autonome, va se dica: independente de ori-ce influintia straina. Postulu ministeriu c. r. se nevoia a strimtoră dreptulu episcopescu de suprem'a inspectiune scolare, precum archivulu eparchialu dovedesce, dara fara efectu, căci mai pre urma au recunoscutu, ca Episcopulu nostru intocmai i se cuvine suprem'a inspectiune asup'r'a tuturor scôleloru si instituteloru literarie din eparchia, că si Episcopiloru catolici.

Totu acel'a-si sinodu, precum arata § 12 din afacerile sele au asternutu la Majestatea Sea rugarea preumilita pentru denumirea unui consiliariu de scôla la gremiulu Guvernului tieriei, carele se inainteze tréb'a năstra scolare si se fia referinte la Guvernu in trebile bisericeii năstre, in urm'a acestei rugări amu castigatu unu consiliariu de scôle de religione năstra, că si cele-lalte religii autonome, carele pâna la a. 1861 au fostu in activitate; cum va fi spre viitoriu, dupa ce guvernulu constitutionalu patrioticu s'au restauratu, se va vedé curendu, căci tréb'a au ajunsu la Majestatea Sea spre final'a decisiune. Noi insa dorimu, că consiliariulu de scôle cătu mai curendu sa tréca din disponibilitate in activitate.

Acel'a-si sinodu m'au postitu cu graiu viu, că sa mijlocescu Par. Protopopu Moisi Fulea, carele pentru betranetie nu mai pôte duce servitiulu de directoru nationalu, o pensiune, ceea ce amu si facutu, si pensiunea de 210 fl. v. a. i se da pre anu din fondulu sidocsialu.

Din cele pâna aci espuse se vede lamuritu, ca tréb'a scolare in biserica năstra din Ardél are organismulu seu legiuitu, si pârtile constitutive ale acestui organismu scolaru sunt: I. Inspectiunea suprema scolare ce este lângă Episcopulu; II. Inspectiunile tractuale, ce sunt lângă Protopopii respectivi; si III. Inspectiunea locale scolare, ce este seu lângă parochu seu lângă unu membru calificatu. Acestu organismu scolaru este urmarea firésca a organismulu bisericeii năstre autonome. Si cându dicemu: ca biserica năstra este precunoscuta de statu de independente, atunci se intielege de sine, ca si pârtile organice ale bisericeii năstre autonome, precum sunt Protopopiatele, si parochiele, au autonomi'a si drepturile lor, care le exerciteza sub supraveghierea Episcopulu in treburi bisericesce si scolare; de aceea o parochia vecina n'are dreptu a conturbă autonomi'a altei parochii invecinate, precum si Protopopiatulu vecinu n'are dreptu a se mestecă in treburile Protopopiatulu invecinat, căci pârtile constitutive ale unei eparchii sunt pentru sine autonome, si exerciteza dreptulu lor parochialu, si protopopialu in form'a reprezentativa prin sinode parochiale si protopopiale, si afacerile lor le asternu Episcopulu spre censurare si aprobare

pentru sustinerea legaturei organice si uniforme, prin urmare ori-ce lucru unilateral, si volnicu in lucruri tienătoare de dreptulu publicu internu alu Protopopiatulu si parochiei, ce aru comite protopopulu, parochulu, seu ori-care christianu unilateralu fara sinodu, este ilegale, si invalidu.

Stându asiă dara tréb'a scolare a bisericeii năstre autonome din Ardél in tocmai astfeliu de regulata, si organizata că si trebile scolare ale altoru religii autonome din tieria, urméza pré firesce, ca tréb'a năstra scolare are organismulu seu legalu, si ca tocma in acésta împregiurare este si legalitatea trebei năstre scolare, va se dica, modulu legalu de inaintarea culturei popularie, si asiă totu, ce nu este efluesu naturalu de aci, este anomalie, ilegalitate cu atât mai multu, căci legea dietale din a. 1791 in art. 60 dupa ce au otaritu, ca religione năstra se intaresce in liberulu seu exercitiu, renduesce apoi si despre tréb'a scolare: „ca drepturile Majestătei Sele c. r. au a remanea in intregime in privint'a trebiloru clerului, bisericeii, fonduriloru, si ale crescerei tinerimei.“ Prin urmare schimbarea esentiale in organismulu trebei năstre scolare nu se pôte face fara aprobarea maiestatica; insa nici guvernulu nu pôte octroă nimic'a in tréb'a scôleloru năstre, precum adeveréza otarirea regésca din 13 Sept. 1861 Nr. 2810 ce ni s'au impartasitu dela inaltulu guvern alu tieriei sub 25 Sept. 1861 Nr. 7750 si carea o comunicămu mai josu in totu cuprinsulu ei.

Aceste, căte amu espusu pâna aci, se tienu de dreptulu publicu internu, ce se cuvine unei bisericeii autonome in trebile scolare.

Acum se vedemu, cum sta cu dreptulu publicu esternu, ce biserica năstra lu are in tréb'a scolare? acestu dreptu privesce la referentie oficiôse, ce suntu intre biserica năstra autonoma si statu in privint'a trebei scolare, va se dica, dreptulu publicu esternu arata mesur'a influintiei statulu in trebile năstre scolare. Punctulu celu cardinalu alu acestui dreptu publicu esternu pentru o biserica autonoma este, că statulu numai atât'a influintia sa-si iee in tréb'a scolare, că autonomi'a, va se dica, independintia bisericeii sa nu se vateme, si sa nu se strimtozeze, seu cu alte cuvinte, că biserica autonoma sa remana in exercitiulu liberu alu dreptulu seu internu cu privire la tôte pârtile ei constitutive, de care se tiene negresitu si tréb'a scolare. Statulu in patri'a năstra exerciteza influintia sea in trebari scolare I. prin pertractări oficiôse cu jurisdictiunile bisericesce, că inspectoratele suprema scolare ale deosebitelor religii recepte; II. prin inspectiunarea scôleloru, că acolo nimic'a se nu se predee, ce aru pute fi pentru statu perniciosu, si daunosu. Statulu nostru nu se lasa mai departe in treburi scolare, căci scie, ca lasându-se la initiative in privint'a trebei scolare, aru produce putiena multiamire, dara cu atât'a mai mare nemultiamire si zelotipie din partea religiiilor recepte si autonome.

Cându asiă dara statulu intr'unu modu, prin care nu se strimtozeze dreptulu publicu internu alu

FOISIORA.

Descalcarea lui Dragosiu in Moldov'a.

(Epoee in 12 cânturi, de V. Bumbacu.)

(Estrasu dupa „Fôia soc. din Bucovin'a“.)

Cântulu I.

(Cuprinsulu: Planulu descalcării ureditu de cătra Dragosiu si primitu de fruntasii Marmatiei.)

(Urmare.)

Trei-dieci de policandro cu lantiur din argintu
Ear crestele de aur de celu mai lamuritu
Vioiu luescu la foculu faciele aprinse,
Ce luminédia sal'a de straluciri cuprinse.
Trei mese stau dealungulu odăiei aterate,
Tustrele-acoperite cu fetie ncincurate,
Tiesute-acolo in casa de-a Bogdanesei mâni
Cu gustu, cu iscusintia lasata de betrani;
Cusule pre la cornuri cu scumpa stramatura
Si mandre gaurele pre lângă tivitura,
Cu dimti pre lângă margini, cu fluturi scilpitori,
Pre câmpulu din launtru cu felu de felu de flori;
Ear ciucurii din cornuri, ce greu in josu aterna,
Suntu numai firu de aur, lucrati de-a Dómnei mâna.
Si felu de vinuri prin plosce puse in rendu
Pre lucedele mese te ngâna si-li aprindu
Unu gustu si-o sete-adenca, Si multi slujbasi de casa
Bucate reci si calde carându le punu pe mēsa.

In capulu mesei eata Bogdanu s'asiédia 'ntăiu,
Apoi se pune Dragosiu, si 'ndata dupa ei
Se 'nsira fruntasimea la mesele 'nearcate
Si cîn'a se deschide cu vinu si cu bucate.
O cetă numerôsa de lautari alesi
Insufletiescu prin diceri pre falnicii viteji.
Bucatele se schimba si prospetu vinu s'aduce,
Ear lautarii 'ntôna unu cântecu dragu si dulce,
Si eata ca se scôla Bogdanu dintre barbati
Si-acestu cuventu rostescce cu ochii 'nlacrimati:

„O, voi barbati de frunte, voi stâlpi de neclatire
Ce va jertfiti viati'a spre-a patriei marire!
Opsprece veri trecura de cându m'ati radicatu
Pe tronulu tiarii năstre si sceptulu ei 'mi-ati datu;
Opsprece veri trecura si eu si voi cu mine
Cu bratiele 'narmate pentr' alu mosiei bine
Amu infruntatu ursit'a, ce reu ne totu voiă,
Dusmanii intiarcat'amu, ce-adesu se rapediă,
Că lupi setosi de sânge, că sa ne cotropésca
Si patri'a si legea pe veci sa le robésca.
Opsprece veri trecura si noi nu ne-amu plecatu
La sabi'a dusimana, cu carea ne-amu luptatu!
Si pâna cându va curge prin vine-alu nostru sânge,
Cum curge astadi inca, noi purure-omu invinge,
Si vomu predă mosi'a l'ai nostri urmatori
Neatinsa nepiscata de crudii pradatori,
Precum o apucarămu din vremile betrane,
Dela parintii nostri ce ne-au pestrat'o bine!
Dar anii vinu si sbôra pe-alu temporiloru ceru

Cu anii vieti'a năstre si dilele se trecu.
Mai ieri inca fuserămu petrinsi de tineretie,
Că flori de primavéra pre câmpulu de verdétia,
Nu ne priudea nici somnulu, rideamu de femeati,
Despretiuiamu odiha de lucru 'nsetosiati,
Faceamu din nôpte diua, din luna faceamu sôre,
Si nici unu lucru in lume nu ne parea pré mare;
Dar adi puterea năstra nu este ce-a fostu ieri,
Căci ne'ncetatu slabesce cu-a dileloru schimbări.
Si scump'a năstra tiéra din tempu in tempu totu cêro
Focu nou si vieti'a noua si prospeta putere!
De-aceea frati de arme, grigiti de-ai vostri fii,
Si da-ti-le putere si focu de flacari vii;
Si-i creseceti in virtutea si 'n legile strabune,
Sa aiba sufletu mare spre fapte mari si bone!
Sa fia bravi, statornici, in pace si 'n reshoiu
Precum a fostu stramosii, precum sunteti si voi.
Mai cugetati si-aceea, ca mâne seu poimâne
Eu moru si tronulu tiarii chiaru veduvitu ramâne
Si-ti caută sa puncti pe tronu unu nou cârmaci,
Cuprinsu de intielepciune, bunu, dreptu, vitezu, dibaci,
Si pré usioru se pôte alu sortii ochiu sa cada
Pre unulu dintr'ai nostri feciori, care-o sa seada
Ca domnu pre tronulu tiarii. Si iera-si cugetati,
Ca 'n dône luni de dile se ducu peste Carpati
Din bravii nostri siepte barbati de cei de frunte
Voinici, viteji si mândri, ca siepte bradi din munte,
Si 'n loculu loru alti siepte barbati ni trebuescu
Spre departarea lipsei din sirulu ostasescu,

unei biserici autonome, exercitându influența sa în treburi scolare, atunci urmărea prea firesc, ca unu ampoiato politicu nu pôte merge în treburi scolare mai departe de statu, și asiâ totu, ce are, și ce pôte face, este, 1, a inspectiună, că în scôle sa nu se predea nimic'a în contr'a păcii și ordinii publice; 2, a sfatui pre parinti, și ai sili în casuri necesari, că fiii și ficele lor sa cerceteze scôla dela 7—14 ani ai verstei lor; 3, a dá invetiatiunii asistintia pentru scóterea lefei; 4, a stârui, că zidirea scolare sa se tiena în starea buna, și unde face dezbintia a se cladi noue. Si asiâ ampoiato politicu n'are voia a estinde mai multu și mai departe afacerile sele în privinti'a scóloru, căci nu mai decâtu parasesce terenulu legalu alu oficiului seu, și trece în sfer'a activității juridiciei legale de scôla, vâtema dreptulu publicu internu alu acelei biserici autonome, cu ai cărei preoti și hristiani va sa se consulte despre organizarea vreunei scôle particulare, ce nu se potrivește cu organizamulu legalu scolaru alu bisericii autonome, și asiâ unu ampoiato politicu, că oficialu executivu, numai aceea pôte se face, ce i se demandă spre executare în sfer'a publico-politica.

Acei'a, cari vreau scôle nationale fără caracteru confessional, aduc înaintea spre aperiarea nezelelor lor și Asociatiunea transilvana pentru cultur'a limbii și a poporului romanu, ce în anul trecut s'au infintiatu de către nationalii nostri fără deosebire de religii, și înca argumenteaza asiâ: deca unu Episcopu ortodocu pôte sa fie presedintele acestei asociatiuni, de ce n'aru puté sustâ o scôla nationala sub 'suprainspectiunea unu Episcopu greco-catolicu?

Că sa nu remanu datoriu acestoru nationalistu cu responsulu, voui cercă a aretă, ca toti acei'a, cari asteliu gandescu, se afla în idea confusa. Din cele mai susu aretate s'au vedintu, ca treb'a scolare în patri'a noastră este organizata dupa religii, și se tinea de dreptulu religiunilor autonome, prin urmare fia-care comuna bisericăsa are a se tinea de positiunea sea legale, de scôla sea confessionale, și a se ingriji pentru ea, și nu se pôte asociă cu nici o comuna de alta religie în privinti'a scolare din punctu de vedere alu nationalității, pentru ca acést'a opresce organismulu fia-cărei biserici autonome; înca din contra fiindu toti romanii fără deosebire de religiuni în privinti'a nationalității și a limbii unu popor și unu trup politicu, va se dica: elemente homogene, și în privinti'a acést'a au unulu și acel'a-si interesu, ce fatia cu religiunile, de cari se tiena, se afla altmintrea, au infintiatu pre bas'a legiloru de reuniune Asociatiunea transilvana otarindu, ca scopulu Asociatiunei este înaintarea literaturii romane și a culturii poporului romanu în deosebite ramuri prin studiu, prin elaborarea și edarea de opuri, prin premii și stipendii pentru diferitele specialități de sciintia și arte — § 2 din Statut. Asoc. — De aci se vede, ca Asociatiunea transilvana pentru literatur'a romana și cultur'a poporului romanu s'au formatu pre basa legale fără vâtemarea autonomiei unei seu altei religiuni, de care se tiena românii,

Ca nu cumva mosia sa suferă scadere
Din lips'a celor siete resboinici cu putere.
Acestea, frati de lupta, dorit'am sa le spunu
În clip'a cast' maréti vadiendu-va 'mpreun';
Căci numai ceriulu scie cându vomu mai stă la mēsa
În numerulu de-acum'a. — Dar' o! pré luminosa
Putere-a vecinicii, revers' a tale diori
De susu spre tiér'a noastră si-ai sei aparatori!

Asiâ vorbesce Domnulu și la frantasi inchina
O cupa daurita cu vinu cu spume plina
Cu felie 'nlacimate se scôl' ai sei lu tasi
Si striga: „Sa traiasca alu patriei Cărmasiu!”
Farmecătorie sonori scotu arcele din strune
Si cupele direse cu vinuri vechi si bune
Frantasi le radica si 'nchina si ciocnescu.
Si cina stralucita timpu lungu se trăganeadia
Si glasulu de-alauta ospatiulu desfateadia.
Dar' diorile s'arata de cătra resaritu,
Si nôtea—si paturesce vestmentulu seu cernitu,
Si fuge 'nspaimentata prin pescerele-afunde;
A steleloru lumina dispare si s'ascunde.
Si banchetulu se 'nchieia cu-a' sale desfatări
Si toti frantasi plēca pre soimi bueci calări. —
Dar' cum oru sa 'ntôrca si cum oru sa s'adune
Voinicii că sa plece, o Musa! ni vei spune?

(Pinea cântului I.)

V i e n ' a în 24 Octobre 1868

va sa dica: urzitorii acelei asociatiuni nu s'au lasatu în treb'a bisericăsa s'au scolare, sciindu ca legile de reuniuni oprescu acést'a, ceea ce se vede din §-fulu alu 3. din statute, care asiâ suna: „în adunatiunile acestei Asociatiuni suntu oprite ori-ce desbateri asupr'a obiectelor religioase și politice, încâtu acestea privescu la prezentu”. Asifeliu de Asociatiune legale și amesurata legiloru de reuniune au facutu și natiunea ungurēsa la Pest'a sub nume de: „Asociatiune literaria ungurēsa”. Asiâ dara fiindu noi romanii toti că atare elementu homogene, și avendu unu interesu nationalu, amu infintiatu Asociatiunea noastră, și m'amu inserisu și eu că membru fundatoriu alu ei. Cându în anul trecut în lun'a lui Octobre 23 cal. vechiu s'au constituitu Asociatiunea cu aprobarea maiestatica, și în adunarea cea dintâiu generale din 24 Octobre 1861 m'au alesu pre mine cu pluralitatea voturilor, credutare, ca adunarea aceea generală n'au fostu povatuita la alegerea mea de presedinte de acelu cugetu, căci suntu ortodocu, ei au pornitu din celu adevratu punctu întieptu și tientiuriu la prosperarea scopulu ei. Ne iertându-mi modestia a vorbi despre acést'a impregiurare mai multu, mai dicu înca alât'a spre orientare, ca spre formarea unei asociatiuni scolare se ceru în locm'a, că și la formarea ori-căroru asociatiuni, elemente homogene. În patri'a noastră și dupa legi și dupa pracs'a legale, elementele homogene pentru formarea unei asociatiuni scolare suntu hristianii de un'e și aceea-si religiune și nationalitate, și nu se numescu cu numire profana „Asociatiune”, ci cu numire diplomatica „biserică autonoma”, și aceste corporatiuni legale confessionale-scolare suntu dupa firea lor seu eflusulu dreptulu parochialu, seu alu dreptulu parochialu, seu alu dreptulu protopresviteralu, seu în sferitu suntu eflusulu dreptulu eparchialu seu și metropolitanu, precum adeca scôla este fundata prin hristianii unei parochii seu a unui protopopiatu, seu ai unei eparchii, seu și prin toti hristianii unei metropolii. De unde urmăza ca în patri'a noastră nu se pôte formă nici o asociatiune scolare legale, și a se dá sub inspectiunea Asociatiunei noastre transilvane, ci scôlele se formēza dupa dreptulu parochialu, protopopescu, eparchialu și metropolitanu, ce corespundu autonomiei organice a bisericii respective, și acést'a autonomie n'are voia a o vâtemă nimenea.

Stându asteliu legalitatea trebilor scolare, sperēzu, ca și acei'a voru imbratisă terenulu legalu alu trebilor scolare, cari până acum au fostu de parere contraria și voru parasî terenulu problematicu și alunecosu alu experimentelor, și ca nu voru luă indesiertu numele Asociatiunei noastre transilvane, căci potu incredintie pre fi-care romanu, ca noi n'amū avea astadi Asociatiunea transilvana pentru literatur'a romana, și cultur'a poporului romanu, de nu m'a-si fi feritu de experimente la infintierea ei, nici aru fi Asociatiunea noastră astadi idolulu nostru și admiratiunea strainiloru, de nu o a-si feri de experimente. De aceea sa pazimū Asociatiunea noastră că lumin'a ochiloru, și sa nu facemū cu si prin ea experimente, căci experimentele n'au caracteru statornicu, ci cērcă a ajunge la scopu prin promissiuini nalucitória.

Din acést'a a mea deslustré temeinica pôte întielege veri cine parerea mea în privinti'a nisueleloru pentru formarea unoru scôle nationale fără caracteru confessional, ca adeca eu nu numai nu aprobezū acele niseuli, ci înca silitu suntu ale declară de ilegale și anormale; ba înca i-mi vine a zice: ca tuturoru acoloru, cari au începutu cu acele nezueli ilegale și anormale, nu le place de autonomi'a bisericii noastre, și caută modu, cum sa conturbe organismulu ei celu basatu pre principiile cele corecte ale christianismulu primitivu și genuinu.

Deci prin acést'a va poftescu pre precinstiile vōstre, ca sa impartasiti preotimei și inteligintiei noastre câte unu esemplariu din acést'a hărthie archierēsa, ca noi toti sa sustienemū nevâtamatu ctenodiulu nostru celu mai scumpu bisericescu și scolaru, adeca independintia noastră în afaceri bisericesci și scolare pre bas'a Dreptulu publicu internu și esternu, celu are Sfânta Maie'a noastră biserică din Ardēlu și din Mitropoli'a noastră vechia ardelenă, căci asteliu purtândune vomu procură autonomie înca și acoloru părți constitutive, care dupa dreptulu canonicu și istoricu se tiena de Mitropoli'a noastră vechia ardelenă, înca din caus'a unoru mesuri politice se afla înca și astadi în stare anomala, precum suntu eparchiele ortodoxe române din Ungari'a și Banatu.

Cu binecventare archierēsa fiind

Alu Pré Cinstielorū Vōstre

Sabiiu 26. Augustu 1862.

de totu binele voitoriu Episcpu

Andreiu Baronu de Siaguna m. p.

Acést'a este ordinaciunea regēsa, despre carea ce amintesce în acestu Circulariu.

Cuprinsulu gratiōsei ordinaciuni regesci, ce suptu 13. Sept. a. c. nr. 2810. au sositu la acestu Guvernu regescu, este urmatoriulu:

În declaratiunea Episcopulu ardelenū greco-neunitu Andreiu Baronu de Siagun'a, data în 1 Augustu a. c. sub. N. 635. și prin Guvernu regescu în 19 Augustu a. c. N. 5784 încōce asternta, — pré bine fiindu desfasiuratu aceea: că o dispositiune guverniale, carea unilateralu, și cu eschiderea influenței inspectiunei supreme bisericesci, întreprinde regularea scóloru populare, sternesce în ordinariatul episcopescu greco-neunitu temerit temeinice pentru autonomi'a sea bisericesca; mai încolo ca în următoarele cuvinte a adresei, ce s'au asterntu préinaltulu locu de către staturile și ordinele transilvane în 12 Sept. 1842.: „pările nasente din urmările cele mai ingrate ale intoleranției peliciose devenira la locul celu mai înaltu — quicelas ex ingratisimis intolerantiae religiosae sequentiis enatas ad Altissimum locum pervenisse,” „precum și în următoarele cuvinte:” „cu devotiunea omagiale ne încumetămū a suplică Majestății Vōstre sacratisime: ca sa te înduri a tamadui aceste gravamine, a radică feluritele midilōce ale silurii, căror'a greco-neunitii pré desu se espunu, și acolora-si sa te înduri pré gratosu a concede întrebuintiarea tuturoru libertătilorū, de care se bucura crestini și preotii de alta religia, — se afla acést'a temere pentru autonomi'a bisericesca manifestata prin ins'asi tiéra; și mai preorma, ca prin patent'a ces. reg. din 1 Sept. 1859. a Majestății Sele c. r. apostolice gratosu s'au întaritu organizatiunea internă a bisericii de confessiunea augsburgica, ce privesce la instructiunea publică, și publice ei relatiuni către statu: din tote aceste cause, și pre basea dreptății, ordinaciunea circulară a fostulu ministeriu de invatiamentu publicu din 23 Febr. 1859. Nr. ¹⁴⁴¹/₁₆₆₆₅ 1865 prin carea se dispune regula-

larea scóloru populare greco-neunite cu delaturarea juridiciei bisericesci, — ne fiindu aplicabile fatia cu obiectiunile aduse în midilocu din partea susmemoratei declaratiuni episcopesci, se rescrie guvernu regescu: ca propunerea aceea a acelu-si se încuviințēza și din partea pré înaltulu locu, că adeca dispositiunile susmentionate ale fostulu ministeriu de instructiune, schimbându-se relatiunile patriei sa încete, și dupa principiulu autonomiei bisericesci sa se încrēda ordinariatul episcopescu, ca elu instructiunile scolare dupa judecata sea propria, și atunci, cându v'a află de lipsa, sa le gătēsa, și sa le ascērna spre dispositiunea mai înaltă.” C l u s i u 25. Sept. 1861. Nr. 7750. 1861.

La situatiune.

Dupa o linisce de mai multe septamāni, în lumea politică se începe rērasi o miscare carea pōrtă în sine germeni de eveneminte mari.

Nu e multu de cându amu apretiatu în unu articulu doosebitu diet'a acm redeschisa a Ungariei cu tōte consecintiele ei. Desi astadi diet'a e deschisa, despre ea nu putemū înca dice mai multu decâtu atunci, din causa ca ea abiă e constituita. O singura desbaterē îndata la începutu a radica fu ptienu velulu viitorulu ei, întielegemū desbaterē pentru locul unde are sa se deschida diet'a și pentru flumirile ce aveau se falăie pre murii cetății regali. Înse ceea ce amu pututu vedē cu acést'a ocaziune este de natura de a confirmă parerea noastră: ca partidele unguresci suntu bine disciplinate. Irānyi și cu ai sei din estrem'a stānga dau semnalulu către independintia absolută a Ungariei de către partea de dincolo de Lait'a; stāng'a centrale consimte cu Irānyi până la pur'a unione personale; nu afla înse consulta a ascultă de acestu semnal; Deak și ai sei înse retienendū pre magiari dela unu atare pasu, face însusi unu pasu înainte cu pretensiunea ce se si realizēza în data, adeca cu radicarea flumirei unguresci și croate lānga cea imperatēsa.

Deak prin acést'a a coordinatū semnele esteriōre ale părtilorū monarchiei, de dincoci și de dincolō de Lait'a; dara și aci e de a se caută unu

felu de moderațiune, carea detrage ceva din coordonarea va se dica, din egalizarea perfecta a flamurilor, cu adausulu flamurei croatice.

Procederea acésta dara a partideloru ne constatăz legatur'a cea principiale care esista între ele; ea inse ne lasa sa vedemu si in viitorulu lucrârilor si ne atrage atentiunea câtra scopulu celu urmarescu: consolidarea autoritâtiei de statu a regatului ungurescu.

Dincolo de Lait'a au datu senatulu imperiale de greutâti cari si invinse înca facu nesiguru viitorulu complexului de tieri reunite in acea reprezentantia. Greutâtile constau din cestiunea resoluțiunei galitiane, despre carea amu vorbitu cu alta ocaziune, si cestiunea scôleloru poporali carea se desbatu cu mare focu in dilele din urma. In cestiunea acum amintita facu opusetiune si polonii si slovenii si tirolenii, trei factori insemnati ai senatului imperiale, lângă cari deca mai adaugi si opusetiunea cechiloru din Boemi'a si Moravi'a cresce la o pedeca insemnata, carea face greutâti de totu mari miscârei parlamentari in sinulu senatului imperiale.

Lângă tôte aceste se mai adauge o aretare noua pre orizontulu politicu. Ea se afla la marginea orizontului de méza-nôpte si se arata pâna acum întocm'a unui nouu a cârui fulgere tramitu din cându in cându câte o scaparatura de lumina, insa abia se vede o angusta margine a nvorulu.

Nu e demultu de cându amu cetitu despre unu opu de mai multe tomuri, care cuprinde multe amenunte, asiâ dicenda de dupa culise, intemplete înainte, in tempulu si dupa resbelulu din 1866. Amenuntele aceste sunt de natura de a aruncă o umbra neplacuta asupr'a Prussiei.

Se întielege de sine ca au facutu impressiune neplacuta asupr'a cabinetului prussianu edarea acestui opu si espectoratiunile prussienesci nu au lasatu multu tempu sa ascepte lumea dupa densele. Bismarck a facutu in parlamentulu federatiunei germane nordice o palida alusiune, in carea si-a investitu neplacerea sea cu edarea in publicu a amenunteloru amintite; diariulu seu inse, „N. A. Ztg.“ e mai putienu discretu si incepe a emite câte un fulgeru asupr'a Austriei. Diariulu dice, ca Beust, pre carele-lu presupune de autoriu primitivu, face prin acésta o „provocare malitiosa si ostila“, pentru că Prussia sa devina suspecta inaintea federatiloru sei; invinne pre Austria de a fi desfiguratu testulu unora acte publicale in desu amintitulu opu si deduce de aci tendintie din partea Austriei, cari au de scopu turburarea păcei. Imputarea acésta grea si lectiunea ce o tienu numitulu organu prussianu dupa acésta Austriei aretândui câte are ea de facutu in lăintrulu seu nu e de a o trece cu vederea. Ea are si din acea cauza insemnatatea sea, căci diariulu oficiosu prussianu spune mai la urma pre factia, ca Austria crede a-si puté delatură trist'a stare finantiale prin unu resbelu; ca Austria speréza a castigă pre unguri si pre popórele slavice pentru unu resbelu de isbanda contra Prussiei.

Opulu despre care e vorb'a nu e nici oficiale nici oficiosu, ci e curatu militariu; Prussia inse lu folosesce că pre unu manunchiu de care pôte prinde si invinuesce pre Austria de turburatori de pace.

Dara ce dice „aliata“ austriaca de deunedfle, Franci'a? Pâna acum — tace.

Ea pôte pastreza tacere pentru ca e ocupata cu alegerile pentru corpurile legislative. Se pôte. Dara se pôte sa fia si alta cauza. Noi amu indigatat'o vorbindu despre lucruri de natur'a acésta cu alta ocaziune cându amu disu, ca cu deservire nu credemu in unu conflictu între Franci'a si Prussia“, espunendu acolo si motivele nôstre.

Asiâ dara ce e de alege din aretarea acésta noua? Dilele mai de aprôpe ne voru deslusi mai bine; pâna atunci inse avemu dreptu de a presupune ca sagét'a e indreptata mai anteiu asupr'a cancelariului cont. Beust.

Diet'a Ungariei.

Cas'a deputatiloru s'a constituitu, in siedintiele ce le-a mai tienutu dela cea dintâin încôce, in nôue sectioni. In siedintia dela 27 Aprile erau 326 deputati unguresci si 27 croatiesci, cari-si predaseră credentialele lor. Deputatii croatiesci se inseria in o lista deosebita, pentru verificatiune si

credentialele lor se voru transpune, câte trei la fia-care din sectionile de verificare.

Unu rescriptu regescu adusu de nuntulu casei magnatiloru arata ca presiedintele primu si alu doilea alu casei magnatiloru sunt alesi. Cas'a deputatiloru nu pôte aduce nici unu concludu in privint'a acésta nefiindu membri de ajunsu la numeru. Lucruri mai insemnate nu s'a petrecutu in nici un'a din casele dietali.

In legatura cu rapôrtele dela dieta impartasimu, dupa alte diuarie, responsulu ce l'a datu Maj. Sea deputatiloru la ocaziunea primirei acestor'a. Responsulu suna:

„Salutarea d. Vostre o primescu cu simpatia sincera. Interesele neincungiurabili ale progresului timpului voru pretinde conlucrarea D-Vostre in mesura si mai mare. Multime de lucruri si ascepta deslegare grabnica, lucruri, cari sunt totu atâte conditioni pentru dezvoltarea si inlăiorirea Ungariei. Amu firm'a sperantia ca Vetu urmă in concordia patriotica acestu nobilu scopu, si cumca acésta dieta va fi avuta in rezultate pracice.

Magnatiloru response Majestatea Sea urmatôriele: „Sum convinsu ca cuvintele D-Vostre sunt inspirate de aplecare si alipire sincera, si cumca la efectur'a intentioniloru mele parintesci la totu timpulu potu contă pre ajutorulu sinceru alu D-Vostre. Primescu cu bucuria salutarea D-Vostre si respondu la ea din inima.“

Cerculu de activitate alu comisariului reg. pentru Transilvania, se delimitéza in urmatôriele puncte:

1. Comisariulu reg. tramisu provisoriu pentru teritoriulu Ardealulu, veghiaza aci înainte de tôte asupra securitâtiei statului, asupra esecutârei legiloru si a ordinationiloru, asupra securitâtiei individuale si a proprietâtiei si asupra mesuriloru pentru esecutarea uniunei si decide de sine statatoriu asupra acestoru cause, ier' in casuri extraordinarie fiindu de lipsa cu putere plenipotentiară, raportându ministeriului despre procederea sea.

2. Elu esoperéza dislocarea si intrebuintiarea militiei din respectu guvernamentale: Ordinarea brachiului militariu; încātu organele juridictioniloru nu sunt competente a cere o astfelu de asistintia imediatu au dé-o recuiră prin comisariulu regescu.

3. Elu ordinéza dislocarea si intrebuintiarea gendarmeriei.

4. Elu resôlva causele predate lui din partea ministeriului specialminte spre pertractare si esecutare.

5. In casuri dubie si urgenti impartiesce oficialiloru superiori ai juridictioniloru, instructiuni.

6. Dispune asupra gravameniloru din cerculu administratiunei venite la elu in casulu unei procederi evidentu ilegale, si pentru evitarea de calamitâti mai mari raportéza ministeriului respectivu.

7. Si da parerea seu face propuneri: a) in privint'a normationeloru speciale in cause religiozare si nationale pentru teritoriulu transilvaniei; b) in privint'a ocupârii tuturor oficiuriloru transilvane aternatôre de denumirea Majestâtiei Sele seu a ministriloru, precum si in privint'a decorationiloru; c) in privint'a renuniloru de natura politica; d) in tôte causele administrative mai insemnate; e) despre fiecare lege seu ordinatione mai insemnate i se va trimite o copia.

8. De ôre ce elu supravegiéza miscârile politice si manipolatiunea politiei statului, asiâ se tienu de resortulu lui si dispositionile midilolice si nemidilolice in privint'a edârei pasapôrtiloru de calatoria in streinatate, a pasapôrtiloru de arme, a licentiloru de arme si pravo, a concessioniloru de productioni teatrale si a altoru espositiuni publice dupa norme statatôre pâna acum in Transilvania.

9. Cause tienatôre de treb'a si politia sanitară, ce sunt neamenavere si specialminte lui predeta le resôlveza asemenea elu singuru.

10. Elu inspectiônéza institutulu contumatialu din punctu de vedere alu politiei statului si sanitară.

11. Elu pôrta superinspectiunea asupr'a teatrului nationalu din Clusiu, asupra archivolui gubernialu si altoru archive tienatôre de acésta, asupra archiveloru terei dela capillulu din Alb'a-Julia si dela conventulu din Colos-Monostoru.

12. Elu presiedéza siedintieloru directiunei fondului de despagubire si controléza cursulu agendelor.

13. Din personalulu seu lasa de presiedéza la directiunea câriloru fonduarie institute in Cusiu.

14. In tôte causele tienatôre de cerculu seu de activitate sunt datôrile tôte organelu regimulu, ce se afla in Transilvania, ai dá deslusi la requisitiunea sea si tôte juridictionile sunt datôrile a urmă demandâriloru sele.

I b a n e s c i 14 Aprile st. v. 1869.

Domnule redactor! Din nr. 26 dto 30 Martiu a. c. a pretiniei fôre, ce redigeti, amu aflatu cu parere de reu despre trist'a intemplete dela Cincu-mare, in urmare careia unu numeru insemnatu de crestini de religiunea nôstra au devenitu lipsiti de averile lor, cari tôte fura consumate de inlăioriatulu elementu nimicitoriu. — Totu odata, aflându ca domni'a vôtrea a-ti bine voitu a primi ofertele, ce s'aru tramite pentru acei nefericiti, — subscrisulu, petrunsu de compatimre, numai decatu in 13 Apr. a. c. amu deschisu o colecta pentru scopulu acésta. Ajutorulu incursu într'unu tempu asiâ scurtu e de 21 fl. v. a., cari me si grabescu a vi-i tramite, că acei lipsiti sa se pôte ajută cătu de putienu pre s. serbatori.

Ve rogu insa, die redactoru! că se aveti bunatate a semnă si numele bine-voitoriloru crestini contribuenti, că astfelu se fia unu indemn si pentru altii, cari sciu cum ca voru concurge din tôte pârtila la unu faptu atât'a de generosu si umanu. Numele contribuentiloru este urmatoriulu:

Subscrisulu 5 fl.; Iacobi Glig'a a. I. Sandului 1 fl.; Elia Sucév'a, cantoru gr. or. 34 xr.; Elia Danu, fêtu 20 xr.; Ioann Chirtosiu 11 xr.; Ioann Pretrea a Sim. onu, 10 xr.; Dumitru Mate 10 xr.; Andreiu Petrea 10 xr.; Grigoriu Kirtôsio 15 xr.; Leontin Popu 20 xr.; Petru Todoranu a Iacobutu 40 xr.; Melitonu Glig'a soldatu, 40 xr.; Ioann Cofariu a Schiôpei 10 xr.; Dumitru Kirtôsio a P. 10 xr.; Gavrilu Todoranu a M. 20 xr.; Ioann Cofariu a st. 40 xr.; Andreiu Glig'a 40 xr.; Le'a Todoranu a M. 1 fl.; Ioann Cofariu a M. 20 xr.; Ioann Petrea a O. 10 xr.; Avramu Petrea 10 xr.; Ioann Glig'a a T. Filimonu 10 fl. — Sum'a totale de două-dieci si unulu de florini v. a.

Pre lângă cari amu onôre a me recomandă alu d-vostre Ibanesci ut supra

Demetriu Cornea,
parochu gr. or. in loco.

Banii se tramitu cu „Post-Anweisung“. *)

Varietati.

** Colonelulu Traianu Doda e denumitu brigadieru la o brigada in Pest'a.

** Eri nôpte a fostu frigu cu bruma. E probabilu ca florile din pomi voru fi palimitu. Adi se încérca sa ninga; suntemu amenintati de pasci a l b e.

34-2) EDICTU.

Prin care Anica Mgda din Coroi-szl-martonu comitatulu Cetâtiei de Balta, care de 3 ani cu necredintia au parasitu pre legiutulu seu barbatu Mihaila Florea din Lasleu românu, fără a se sci loculu aflarei ei, se cîteza ca in terminu de 6 luni de dile dela datulu de fatia sa se presentodie inaintea forului matrimoniu le subscrisu, căci la din contra procesulu asuprâi urditu, si fără de dens'a se va pertractă, si decide, dupa prescisele SS. canône a Bisericei resaritene.

Alm'a in 16 Aprile 1869

Jurulu matrim. gr. res. alu tractului Tarnavei de susu.

Ioann Almasianu
Prot. gr. or.

Din caus'a SS Serbatori a Invierei Domnului si Mantuitorului Iisus Christosu nrulu acésta ese cu o di inainte, si fiindu ca mercuri serbâmu diu'a S. Georgiu nrulu viitoriu va esi numai Dun ineca in 27 Aprile.

*) Joi s'au primitu si tramisu presiedintelu comitetului parochiale P. Ignatu Mandocea spre a urmă cele de lipsa cu densii. — Amu întielesu ca si din alte pârtila voru mai sosi ajutorie de aceste, pre cari bucurosu le vomu mijloci la locurile respective, de unde sa priméscă cei nenorociti mangaiere dupa cătu numai va fi cu putintia. Red.